

OD ISTE AUTORKE

UMRIJETI BEZ STRESA

CRNCI U FIRENCI

BESPLATNA DOSTAVA

DOŽIVOTNA ROBIJA

LJUBAV NA POSLJEDNJI POGLED

PUDING OD VANILIJE

KAD JE ŽENA KURVA / KAD JE MUŠKARAC PEDER

PLES OKO SUNCA

ŽIVOT BEZ KRPELJA

KOSTURI OKRUGA MEDISON

DABOGDA TE MAJKA RODILA

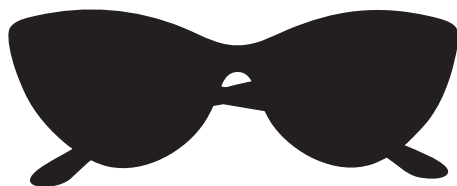
UHO, GRLO, NOŽ

MUŠKARAC U GRLU

ZAŠTO PSUJEM

Vedrana
RUDAN

STRAH
od pletenja

Copyright © 1999–2025, Vedrana Rudan
Copyright © ovog izdanja 2025, LAGUNA

Za moje cure i dečke

Sadržaj

Uvod	11
MI MAME	13
Četiri mame	15
Noge uvis!	19
Pravo na cipele	22
Ispit	26
Doživotna robija	30
Zovi, samo zovi!	34
<i>You talking to me?!</i>	<i>39</i>
Kad kolona stupa nikamo	43
Moja draga noga	47
Nisam riba drvena	51
KIKI THE KILLER ili VESELI MUŽI HRVATSKI.	55
Veseli muži hrvatski	57

Ovako smo se proveli	61
1001 sveta noć.	65
Moj muž voli palačinke	69
Dobri ljudi.	73
<i>Kiki the Killer</i>	77
Pomozite, velečasni!	80
Život bez Kikija	83
Gospodar na umoru	87

SEKS MAJKE TEREZE ili SRETNJI LJUDI

JEDU ČEŠKE OKRUGLICE	91
On s velikim O	93
Mico, Mico...	96
Tip mene	99
Crnjak na plaži	102
Češke okruglice	105
Seks majke Tereze	108

ZA ŠAKU KUNA111

Ne sanja svaki rob snove o slobodi	113
Za šaku kuna	117
Mjesec od plastike	120
Sarma u perfektu	124
Barjak na brežuljku.	127

PRO MENTE CROATICA.131

Heroj u kolicima	133
----------------------------	-----

Jadi hrvojadi.	137
Jebo vas Sveti Duh	141
Pjesma o zemlji koje više nema	143
Bum, Cile, bum!	146
Nosio me vlak.	150
A ŠTO VI MISLITE?	153
Policajci u mojoj glavi	155
Umiranje na rate	158
Kad mobitel utihne.	160
A što vi mislite?	162
MAMAAAAA.....	165
Petlova kresta	168
STRAŽNJICE U TRANZICIJI	171
Mramorne grudi	173
Žena koje nema	177
Stražnjice u tranziciji.	182
Pretvorba u Bambija	186
<i>Forza Berlusconi!</i>	190
3 sata + 6–7 cm dulji	194
Zašto žene šute?	196
Kakica moje majke	198
RIJEČKI ĐIR	203
Kad su moja djeca bila djeca.	205
Krešo se zaljubio	208

Krešo je stigao prvi	.210
Stigao Krešo	.213
Krešo seli	.217
Krešo slavi rođendan	.220
TREĆI SVJETSKI RAT.	.223
Zrakom leti kestenovo cvijeće	.225
Prije kiše	.229
Veliki prdac	.233
Putin je sitni igrač	.236
Treći svjetski rat	.238
<i>Zahvalnica</i>	<i>.241</i>
<i>O autorki</i>	<i>.243</i>

Uvod

Tekstovi u ovoj knjizi Vedrane Rudan objavljivani su između 1999. i 2008. godine. Čitaoci su je zavoleli zbog izrazito duhovitog tona i prepoznatljivog autorkinog glasa o muško-ženskim, porodičnim, nacionalno-susedskim a onda i spoljnopolitičkim odnosima. A kako su se u regionu, pa i u svetu, aktuelnosti munjevito smenjivale, urednica i autorka su odlučile da prvobitni izbor osveže novijim tekstovima kako bi održale atmosferu originalnog izdanja. Red humora, red tekućih događaja. Tako su se u knjizi našli i tekstovi koji govore o bolesti, jer čine autorkinu svakodnevicu.

Uz Vedranin zapis u uvodu prvog izdanja ove knjige: *Presretna sam što moje priče drže vodu, prežalosna što se ništa ne mijenja nabolje*, urednica želi da podseti čitaoce i na ovu njenu poruku: *Nadam se da ćete u ovoj knjizi otkriti ono što sam ja otkrila jučer, život je ipak prekrasan.*

MI MAME

Četiri mame

OKRUŽENA SAM samohranim majkama. To je danas u diru. Ne samo u Hrvatskoj, biti samohrana majka svjetski je trend. Te ćete žene lako skužiti. Rade dva posla, u pauzi voze dijete ili djecu na bazen, engleski, španjolski, košarku, odbojku i balet. Vikendom, ako su djeca ili ako je dijete kod oca, kuhaju, peru, peglaju, obavljaju sve ono što ne mogu preko tjedna dok jure zubaru, pedagogu, logopedu, psihologu... Djeca samohrane majke moraju se osjećati kao djeca koja imaju i oca i mater. Da ta djeca zaista imaju oca i mater, majka bi radila jedan posao, nakon posla bi stavila na stol ručak spremljen noć prije a onda bi djecu odvela u kino, a ne pedagogu, psihologu i logopedu jer su djeca koja imaju oca i mater normalna, umjesto „r“ ne govore „l“, a ako onome s kim sjede u klupi i izbiju oko, to je zato jer nasilje je svuda oko nas. Kad sin samohrane majke ugrize za uho dijete koje ima i oca i mater, njemu i mami treba psihijatar koji će i njemu i mami reći kako bi sve bilo drugačije da mama nije otišla od tate iako je

tata otišao od mame. Samohrane majke se dijele na one koje su napustile oca svoga djeteta, one koje je napustio otac njihova djeteta, one koje preko suda dokazuju da njihovo dijete ima oca i one koje misle da ni djetetu ni ocu ni očevoj ženi ne treba reći tko je otac djeteta. Kakve su samohrane majke tipa jedan? Otići od muža, iz zajedničkog stana ili kuće, sa djetetom ili djecom, unajmiti podstanarski stan i govoriti okolo kako je bolje biti „crnoga kruha gladan nego živjeti s kretenom“ može samo sebična luđakinja koja ne razmišlja o dobrobiti djeteta ili djece. Ta bolesna žena nikad neće moći svojoj majci objasniti zašto je ostavila muža kad su ionako svi muškarci isti, dječica će joj stalno govoriti kako bi imala plejstejšn da nije ostavila tatu, ostavljeni muž neće vikendom uzeti djecu k sebi da se kurva ne bi kurvala, ni alimentaciju joj neće davati da se kurva ne bi kurvala, ni njenu polovicu kuće joj neće dati da se kurva ne bi kurvala. Ako samohrana majka krene u lov na pola nekretnine koju je u braku stekla, mora muža tužiti, pa platiti sudske takse, pa vještake koji će procijeniti da li je nekretnina djeljiva ili nije, ako ona misli da jest njegovi će odvjetnici tvrditi da nije, čitavo vrijeme on će biti u kući i poručivati kurvi kako svoje ne da. I tako dvadeset godina. U međuvremenu će žena u najboljim godinama ući u najgore godine, siromašna, sama, majka jednog muškarca ili žene ili nekoliko ljudi kojima će otac u vrtu pred kućom govoriti: sve sam ovo, djeco moja, za vas sačuvao, ništa ja u grob odnijeti neću, ali onoj kurvi ne dam i ne dam! Njihova će im maćeha peći palačinke. Samohrane majke tipa dva, one koje je napustio otac njihovog djeteta ili djece, ostaju u zajedničkom podstanarskom stanu ili onom kupljenom na kredit. On

odlazi s koferom u ruci u novi život s novom ženom. Od majke svoje djece ne očekuje ništa osim razumijevanja, plaća mu je premala, buduća žena trudna, dijete ili djecu voli, ali alimentaciju, neko vrijeme, neće moći plaćati ni djecu vikendom uzimati. Nova žena trudnoću podnosi teško, njegovu djecu još teže. Samohrana majka tipa dva mora objasniti djetetu ili djeci da je tata dobar, ali siromašan i zaljubljen. Idućih dvadesetak godina imat će samo mamu, ali mama će im biti i mama i tata, ništa im neće nedostajati jer će mama raditi i danju i noću, vodit će ih i zubaru, i defektologu, i psihologu, na bazen, tenis, instrukcije i na krštenje malog brata ili seke, jer iako tata više ne živi s nama i ne daje novac i ne ide na informacije, ni defektologu, ni psihologu, on ipak voli svoju prvu dječicu, na svoj način. Samohrane majke tipa tri koje sudom love svome djetetu oca uvijek ga i ulove iako se on tome opire rukama, nogama, novinama, televizijama i odvjetnicima. Međutim, nauka je otišla tako daleko da mu njegov peti odvjetnik nakon godinu dana krvave borbe veselo kaže ofucanu rečenicu: čestitam, gospodine, izgubili smo spor, ali vi ste dobili dijete. Očajni otac svoj dobitak pokušava amortizirati davanjem otkaza i odlaskom na biro rada ili u susjednu državu. Neki i preko sedam gora i sedam mora. Samohrana majka tipa tri može djetetu reći da je tata pobjegao pa u djetetu izazvati strašnu traumu koja se liječi odlaskom psihologu, psihijatru, pedagogu, logopedu, ili reći da je tata umro, što se liječi nalaženjem drugog tate uz pomoć drugog stanja. Iako drugi tata ne voli žene sa prvom djecom pa se očinstvu opire rukama, nogama, novinama, iako je nauka otišla jako daleko, očevi takve djece odlaze još dalje. Svaka pobjeda ovakvih mama

Pirova je pobjeda. Samohrane majke tipa četiri najčešće su medijske zvijezde, te-ve voditeljice, glumice, pjevačice i ostale samosvjesne ženske koje misle da djetetu ne treba ni otac, ni psihijatar, ni pedagog, ni psiholog. Odlazak svojoj majci neće moći izbjeći a ni njoj zabraniti da svome unučetu uplakana govori: jadno dijete, pitaj mamu kako ti se zove tata. Pa će ta samohrana majka ipak morati krenuti psihijatru, pedagogu i psihologu da joj objasne ulogu majke u životu samohrane majke. Živimo u vremenu kad je moderno biti samohrana majka. Na njihovoj je strani država koja misli da su dječica njihov problem, na njihovoj su strani mediji koji misle da je samohrana majka slobodna žena, na njihovoj su strani svi muškarci, na svojoj su strani i samohrane majke koje misle da si pravo žensko tek kad imaš uz sebe jedno ili više deriščadi. Jadne žene. One tipa jedan trebale su napustiti muža ali i djecu, one tipa dva trebale su mužu na odlasku uvaliti djecu, onima tipa tri trebalo bi oduzeti djecu, one tipa četiri morale bi djecu pokloniti ženama koje se o njima brinu dok su one zvijezde. I ja sam samohrana majka. Neću vam reći koga tipa. I čula sam da je misija samohranih majki nešto sveto, a dječica su naše najveće bogatstvo. Zašto većina samohranih majki baulja svijetom gole guzice pitaj boga.

Noge uvis!

AKI JE MOJA, ja mislim, dvadesetogodišnja kćerka. Vjerojatno je starija, ali ja se ne usuđujem brojiti njezine godine. Znam. Znam da vas uopće ne zanima koliko točno moja kćerka ima godina. Jer ne znate ni kad su se vaši majmuni rodili. Nisu majmuni? Ni kreteni? Ni debili? Ne? To su vaša djeca! Vi ste ih željeli! Jedva ste ih dočekali! Vi ste radili na tome. Pa kad su bili plodni dani, vi ste, osamdeset i prve, nakon tucanja, još pola sata držali noge u zraku jer je u ženskom *Svijetu* pisalo da ćete tako „biti sigurni“. I, hvala bogu, uspjelo je. Rodili ste. To vam je, naravno, bio „najsretniji trenutak u životu“. To! Kad mala glava izviri među vašim nogama! Koji doživljaj! Koja sreća! Vaš muž to nije vidio! Toliko toga je muškarcima uskraćeno.

Dojenje. To je ipak samo mamina sreća. Lijeva cica. A desna? Vuče? Ne vuče? Previše uvučene bradavice? Nisu. A bočica? Ne bočica. Bolje dojiti zbog stvaranja imuniteta. Ili jačanja imuniteta. Ili tako nešto vezano za imunitet. Svaka četiri sata, pa noću pauza. Noću pauza? Ni noću

pauza. A danju svaka tri sata. Dobila je skoro dvije kile u prvih mjesec dana?!! Vijest o tome širi se poput požara među mnogobrojnom rodbinom. „Bravo“, tresu se tribine. Noću spava? Spava, spava. Ne spava. Ali zašto od svakonoćnog urlanja praviti frku? Uurlanje? To nije urlanje. Beba se voli igrati. Od jedan ujutro do sedam ujutro. Da. I prebrzo vuče. Pa uzme previše zraka. Pa teško podrigne.

Treba prijeći na bočicu. Ali bočica je bočica, pa je tvrda stolica. Pa na štapić za čišćenje ušiju malo dječje kreme. Pa u riticu. Hoće kakati? Gledate u dječji čmar. Širi se. Pa se sužava. Pa širi. Pa sužava. Hoće? Neće? Opet štapić. A slatka kamilica? Pa opet gledanje u čmar. A onda polako krene pa naglo šikne. Veselo brišete veselo lice. Oznaka načina i pridjev. To je to. Ali to baš i nije to. Ono što je danima tvrda stolica, sada je meka stolica. A, bogami, i proljev. A curica ima problema i s kukićima. Pa umjesto dvije pelene nosi četiri. Pa četiri puta pet jednako dvadeset pokakanih pelena, jer curica ne sere nego kaka. Pa isperi. Pa peri. Pa suši. Pa peglaj... Pampers? Pampers osamdeset i prve?!!

Konačno. Vaša curica koja je „isti on“, ali nekako ipak lijepa, kreće u vrtić. Bronhitis. Laringitis. Meningitis. Konjunktivitis. Srećom, radite pa možete na bolovanje. A on? On radi pa ne može.

Prvi razred. Od malena. Ali zaista od malenog malena. Dok je još bila mala. Ta vaša curica je pokazivala. Ne zato što je vaša. Nego onako. Ruku na srce. Da je čisti genije. U četvrtoj godini prepoznavala je slona, konja i žirafu na engleskom i hrvatskom.

Učiteljice. Učiteljice? Učiteljice! Da, učiteljice! Vukle su se po seminarima i hotelima. I tucale s kolegama iz tada

bratskih republika i pokrajina. Dok je Jadransko more hučalo i bučalo. Zato im je promaklo da je mala pravo čudo. Naravno da su morale priznati da je „dijete izuzetno bistro“. Ali, uporno su tvrdile, glupe krave tucadorke, da je „dijete lijeno“ i da treba „s njom raditi“. A one? Zašto su one plaćene? I raditi? Što? Prirodu?

Društvo? Hrvatski? Matematiku? Sve. Instrukcije. Mala je završila osmogodišnju školu iako je sve učiteljice imala protiv sebe. Glupe stare cure bez vlastite djece.

Gimnazija. Trebala je potvrda da joj je kičmica kriva i da ima ravna stopala. Takva iščašena dječica mogla su se upisati u gimnaziju i s lošim ocjenama. Naravno da je gimnazija sranje, a profesori su luda govna. Bolesnici koji se izivljavaju na stidljivim, dobro odgojenim djevojkama. Instrukcije? Što? Matematika. Fizika. Kemija. Hrvatski. Engleski. Njemački. Psihologija. Biologija. Latinski. Koliko predmeta ima u toj školi?! Kreteni. I idioti. To je program za majmune bez mašte, a ne za kreativno biće koje je htjelo biti manekenka. I koje je iznad toga. I izvan kuće. Tko danas može držati dijete pod ključem? Tko? Nitko. Dobro. Ne mora baš svatko završiti gimnaziju u četiri godine. Pa i ne mora.

Fakultet. Sad je već, hvala bogu, na fakultetu. Vi mislite da je na fakultetu. Nadate se. Neki pričaju da je tamo viđaju. Ne pitate. Čemu pitanja? To je odraslo stvorenje. Odgovorno. Samo rijetko odgovara. Ali zato pita. Šminka. Auto. Mobitel. Benzin. Garderoba. Izleti. Parfemi. Ulošci. Cigarete. Čarape. Godišnji odmori. Disko.

Priznajte. Meni za dušu. Ja sam poput vas! I ja imam dijete! Priznajte!!! Sestre moje rođene!!! Žao vam je. Žao vam je što ste osamdeset i prve držale noge u zraku.

Pravo na cipele

B I B A i ja smo se dogovorile da ćemo skupa u kupovinu. Ona će kupiti pribor za uređivanje noktiju. Biba ima krasne ruke, a ja proljetne cipele. Već sam ih bila rezervirala. Crne. Gore rips. Dolje *vero cuoio*. Pa ću ja njoj dati cipele, a ona meni pribor za uređivanje noktiju. Biba će onda doći k meni doma pa će reći: „Tonka, evo ti cipele, nove su, ali su mi preuske.“ Da Aki ne skuži.

Idući dan ću ja otići k njoj i predati joj pribor za uređivanje noktiju, zamotan u lijepi papir i reći: „Biba, sretan rođendan“, da njen sin Bobi ne skuži. A kad je sve zapravo počelo? I kako?

Ja sam svoju kćerku željela roditi. Nije mi se „dogodila“. Prestala sam piti tablete, pa sam napravila pauzu od nekoliko mjeseci da se tijelo oslobodi umjetnih hormona, pa sam prestala pušiti, pa sam još nekoliko tjedana jela ogromne količine voća i povrća i pila mlijeko, pa sam tek onda ostala u drugom stanju. Cijelu trudnoću šetala sam uz more i u glavi vrtjela samo lijepe misli. Zamišljala sam

sebe kako ću najprije šetati s prekrasnom djevojčicom, pa ću biti mama male učenice koja će biti najbolja u razredu, a ja ću na pohvale nastavnika samo skromno odmahivati glavom i neću uživati u ljubomornim pogledima drugih roditelja. Pa će moja kćerka postati lijepa srednjoškolka koja će govoriti engleski, njemački i talijanski, i ići u gimnaziju. Na Korzu ljudi neće moći od prve pogoditi tko je majka tko kćerka jer će mene ljubav prema mojoj kćerki pomladiti. Pa će moja kćerka upisati fakultet, biti najbolja, ja ću samo odmahivati glavom, skromno, pa će diplomirati, magistrirati, doktorirati, udati se za bogatog, pametnog dečka i svima će s ponosom govoriti: „Ovo je moja mama.“ „Ovo je moja mama.“ A kad je sve počelo? I kako?

Možda su i vaša djeca bila prekrasne bebe, ali Aki je bila. Crna kosa i tamnoplave oči. Danas ima zelene. Kad je prvi put u kolicima rekla: „Baba“, ja sam zaustavila kolica, uletjela u govornicu, nazvala *Treći maj*, tada je moj Kiki bio šofer generalnog direktora, dobila generalnog direktora, rekla da je hitno, on mi je pozvao Kikiju na telefon i ja sam Kikiju rekla za „baba“.

Kad je Aki krenula u prvi razred, njena je fotografija osvanula na naslovnoj stranici *Novog lista*.

„Djevojčice kreću u prvi školski dan“, pisalo je. Još imam taj *Novi list*. Sjećam se osamdeset i neke. Možda je imala tri godine. Čekale smo autobus, a ona je stopirala s podignutim kažiprstom. Kažiprstom. Nikad to neću zaboraviti.

A ja danas čitam novine i dobivam odgovor zašto moj fikus žuti. Trebala bih ga tuširati kišnicom i brisati mu prašinu sa lišća. Pa će biti zelen. U *Gloriji* je jedna gospođa dobila odgovor na pitanje: „Ima drugu, vara me

osam mjeseci, da li da se pravim kako ništa ne znam ili da se vratim majci koja živi na selu, a ja više volim grad, a to ne traje osam mjeseci kako sam vam napisala, nego još mnogo dulje?“ Postoji i odgovor na pitanje: Kako ne dobiti rak? I kako ne dobiti infarkt? I što učiniti ako ti je muž peder? I kako iskoristiti kloniranu svinju za operaciju srca. A ja želim da mi netko odgovori: Zašto se ja bojim svoje kćerke? Zašto se svi moji prijatelji boje svoje djece? Zašto se svi moji neprijatelji boje svoje djece? A da li se možda svi roditelji na svijetu boje svoje djece?

Nitko o tome ne govori. A možda bi svijet bio drugačiji da je mama Clinton rekla sinu: „Slušaj, Billy, kad jednom budeš predsjednik, nemoj da ti ga popuši svaka koja naleti jer ćeš imati problema. I ti i cijeli svijet.“ Ali mama Clinton se bojala. I mama Hitler. I mama Tuđman. A možda sve i nije baš tako jednostavno. Moja majka se mene ne boji. Ja volim svoju majku. Ja sam u stanju zbog njenog lijeka otići na kraj svijeta. A kupujem joj i lijepe papuče u Trstu. I pršut u kockicama u Ilirskoj Bistrici.

Nisu svi ljudi isti. Koji put poželim da budem čovjek. Da budem ličnost. Da mi narastu muda. Da dođem doma i kažem: „Slušaj, Aki! Imaš dvadeset i tri godine! Bila bi u trećem razredu osnovne škole da ti nisam plaćala instrukcije za četvrti, peti, šesti, sedmi i osmi razred. Platila sam ti upis u srednju školu! Platila sam ti upis na faks! I plombe od pedeset maraka. Pramenove! Vosak za depilaciju! Izlete! Internet! Telefon! Na zidu tvoje sobe vise fotografije nepoznatih ljudi! Moje nema! Pun mi te je kurac! Nestani iz mog života! Kupila sam cipele!“

Ali meni muda ne rastu. I onda sam ja Bibi, koja je kod sebe držala kutiju u kojoj su bile moje talijanske cipele

gore rips, dolje *vero cuoio*, oduzela kutiju i krenula prema našem stanu. „Aki“, reći ću, „kupila sam cipele.“ I čekati. Došla sam doma i ušla u dnevni boravak. Moja je Stara sjedila na kauču. „Gdje je Aki?“, pitala sam. „Otišla je otkazati ispit. Vidi“, rekla je moja Stara, „ovdje je bila gospođa Franka, poklonila mi je novu bluzu. Malo joj je preuska.“